

Per un futur generalista

Lluís Maria Xirinacs, ex-senador, ex-activista social. No va acceptar alguns punts negres de la transició, com ara el consens entre «feixistes i demòcrates». Ara, allunyat de tot, està pel generalisme, per «ordenar el caos».

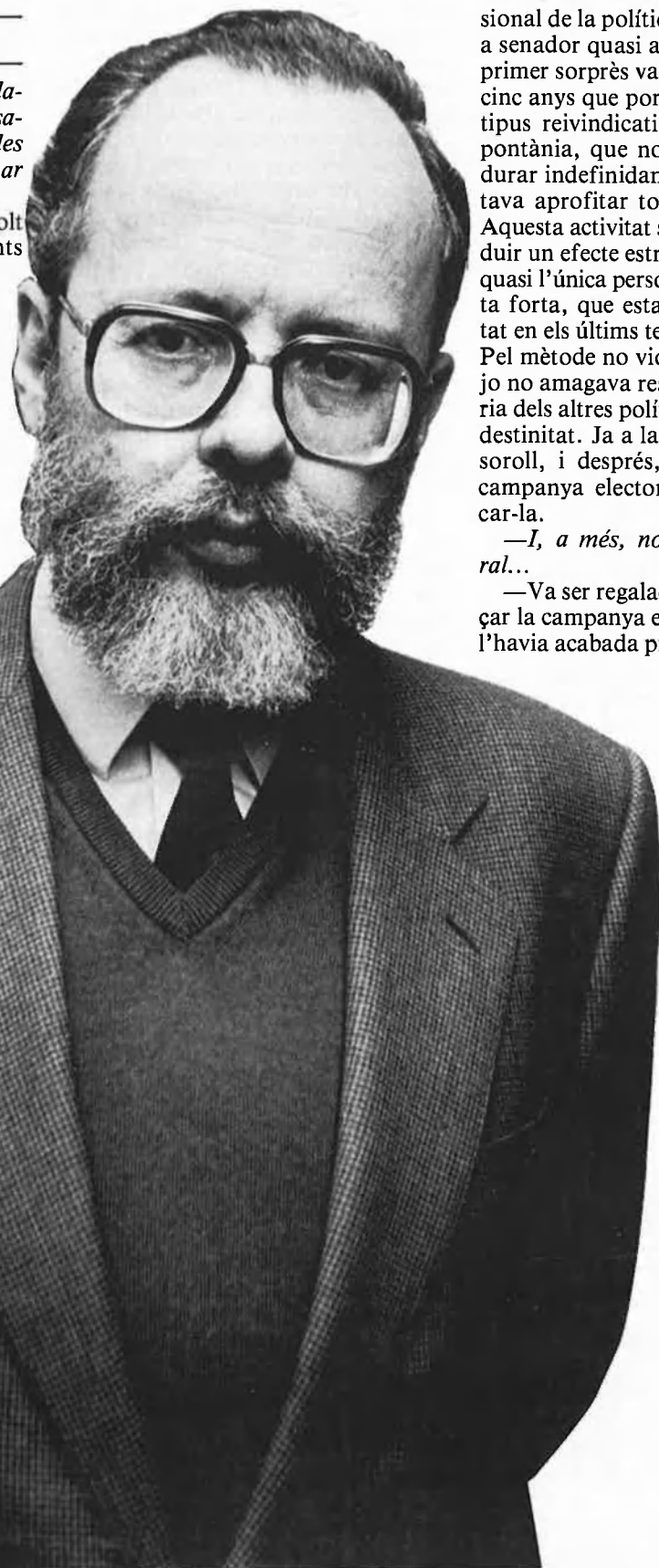
Sergi Pàmies

Fa deu anys que ja no estàs davant de la Model i voldria saber què ha estat de la teva vida des d'aleshores i per què vas abandonar l'activitat política.

—De fet, la gent m'ha conegut molt intensament perquè, en uns moments determinats de la nostra història, vaig actuar d'una manera que va impactar l'opinió. La gent oblida que aleshores tenia quaranta-cinc anys i ja feia molts anys que voltava pel món sense fer soroll.

—¿I per què vas començar a fer soroll?

—No per necessitat, sinó perquè allò que duia entre mans va obligar-me a fer-ne. Era una conseqüència, però mai no m'he sentit un profes-

sional de la política. Vaig anar a parar a senador quasi amb una empenta. El primer sorprès vaig ser jo mateix. Feia cinc anys que portava una activitat de tipus reivindicatiu. Era una cosa espontània, que no estava prevista per durar indefinidament, sinó que intentava aprofitar totes les oportunitats. Aquesta activitat social de base va produir un efecte estranyíssim, perquè era quasi l'única persona que havia fet lluita forta, que estava en plena publicitat en els últims temps de la dictadura. Pel mètode no violent o pel que sigui, jo no amagava res. En canvi, la majoria dels altres polítics estaven a la clandestinitat. Ja a la presó, vaig fer molt soroll, i després, al carrer, vaig fer campanya electoral sense quasi buscar-la.

—I, a més, no et va costar ni un ral...

—Va ser regalada i, quan va començar la campanya electoral oficial, jo ja l'havia acabada pràcticament. En canvi,

els altres van haver d'explicar què havien fet, perquè ningú no ho sabia. Jo era una espècie de punt obligat dels Tour Operators. Tothom passava pel carrer d'Entença per veure quina cosa rara hi havia. Era com la Sagrada Família... exagerant-ho.

—Durant els dos anys que vas passar davant de la presó Model, molta gent tenia la sensació que t'estaves tornant boig. ¿Fins a quin punt era cert?

—Quan una cosa és nova, la gent diu que és una bogeria. És una tendència molt clara. Te'n pose un

exemple que no va passar al carrer d'Entença, sinó al Senat. Un dels primers dies, jo havia repartit un projecte d'amnistia perquè semblava que tothom se n'havia oblidat; com que ningú no em feia cas, em vaig posar dret. Vaig trigar tres mesos a seure. Aquell mateix dia, per una irregularitat o no sé què, tot el PSOE va sortir de la sala. Això és comú en els parlaments i, com que és una cosa acceptada, doncs tothom ho entén. En canvi, la meua actitud era considerada una bogeria: vaig sortir a la primera plana de l'ABC, una foto molt maca amb una noteta que deia que jo era boig. Em van fer una publicitat gratuïta preciosa. Amb l'estada davant de la model va passar el mateix, perquè era una cosa rara. És clar que una persona que no té diners, que no té banca, que no té exèrcits, ni governs, per defensar una cosa s'ha de valer del que pot. El Pujol comentava que la gent deia que el Xirinacs era un boig, però que era espavilat...

—¿Per què?

—Doncs deia que ell està en un despatx que s'han de pujar escales, mentre que jo no en tenia. Deia que ell tenia portes, en canvi, jo, no. Que ell tenia secretàries que frenaven i seleccionaven el personal, mentre que jo veia i parlava amb tothom. Que el seu despatx tenia una superfície concreta, mentre que el meu era molt més gran. Que no pagava impostos. Això, ho deia el Pujol. Era una cosa que potser es pot jutjar de bogeria, però tenia gràcia i va fer la seva feina. Quan una persona no té més recursos, ha de buscar els de la imaginació.

—¿I et vas cremar molt?

—Evidentment. Per moltes raons. La més important era que la policia et castigava molt i suportar-los era una heroïcitat. Després, també venien els ultradretans, i t'exposaves que et tressin un tret, o que et petessin una cama, o qualsevol cosa. També s'hi apropiava tota classe de gent: borratxos, putes, espies de la policia per veure què s'hi deia... i tu estaves allà, indefens contra tot això. Després, era un carrer que era la sortida de tots els camions cap a tota la resta de l'estat, i hi havia un soroll terrible, terrible, terrible. Dotze hores diàries de desgast, però era inevitable.

—I, en entrar en la política professional, via Senat, devies notar-ho, ¿no?

—Jo venia de la presó, que potser era encara més avall. Vaig passar pel peu pla i, finalment, vaig pujar a les altures. Com el Tenorio, que baixava a les tavernes i pujava als palaus... És

xocant. No és el primer polític que li passa.

—Sí, però n'hi ha que els agrada i d'altres —i em sembla que és el teu cas— que no acaben d'adaptar-s'hi...

—De fet, jo no esperava gran cosa de la democràcia. Tenia amics francesos que ja m'havien avisat de no fer-me massa il·lusions. Jo, l'esperança, la vaig tenir durant la transició. Més que esperança, era un sentit de la responsabilitat. Sempre que hi ha transicions, tot és possible perquè es descongela un sistema i encara no s'ha fet l'altre. És un moment de gran flexibilitat, i és l'hora d'avançar els peons. Jo ho vaig fer amb totes les meves forces, i en canvi, d'altres frenaven tot el que podien, tot i ser d'esquerres. Hi havia un polític votadíssim que volia començar per la Mancomunitat del Prat de la Riba; ni Estatut, ni res, i es deia d'esquerres. Jo, a l'inversa: volia forçar tot el possible i, després, si de cas, anar cedint.

Però a les altures, em vaig quedar sol. Crec que vam perdre una oportunitat claríssima. Els militars estaven —amb perdó— acollonits, espantats. Jo em sento una mica responsable d'haver evitat —no sé si equivocadament— el que l'Alfonsín ha fet a l'Argentina, que és una repassada judicial als militars. Demanant l'amnistia —i jo la demanava— tot això es tapava. I aquesta prudència —o conservadorisme— va produir una conseqüència fatal: el consens es va fer entre feixistes i demòcrates...

—Entre violadors i violats...

—Sí, contra-natura. I així anem. Quan vaig posar-me a fer de polític, no vaig acceptar aquest consens. A mi m'agrada molt el consens, però entre demòcrates. Al Senat, també hi havia l'Audet, d'Esquerra Republicana, que tampoc no va acceptar-lo. El resultat va ser que ens van expulsar de l'Entesa dels Catalans. Des d'aleshores, em vaig quedar en un pla testimonial. No tenia un suport important. Hi ha gent que creu que hauria d'haver continuat; em buscaven per demanar-me que m'hi presentés, però no vaig voler.

—¿Per què?

—Saps què passa, que això fomentava una cosa que és una mica clerical o paternalista. Una mena de santet de fornícula, que ho fa bé, que diu les coses més maques, que li tiren encens... I com que al Senat hi havia la possibilitat de triar-ne dos pel Diable i un per Déu, doncs es prestava que certa gent em votés i, a més, votés altres coses.

—El Senat ha servit una mica per apagar les males consciències... Podies

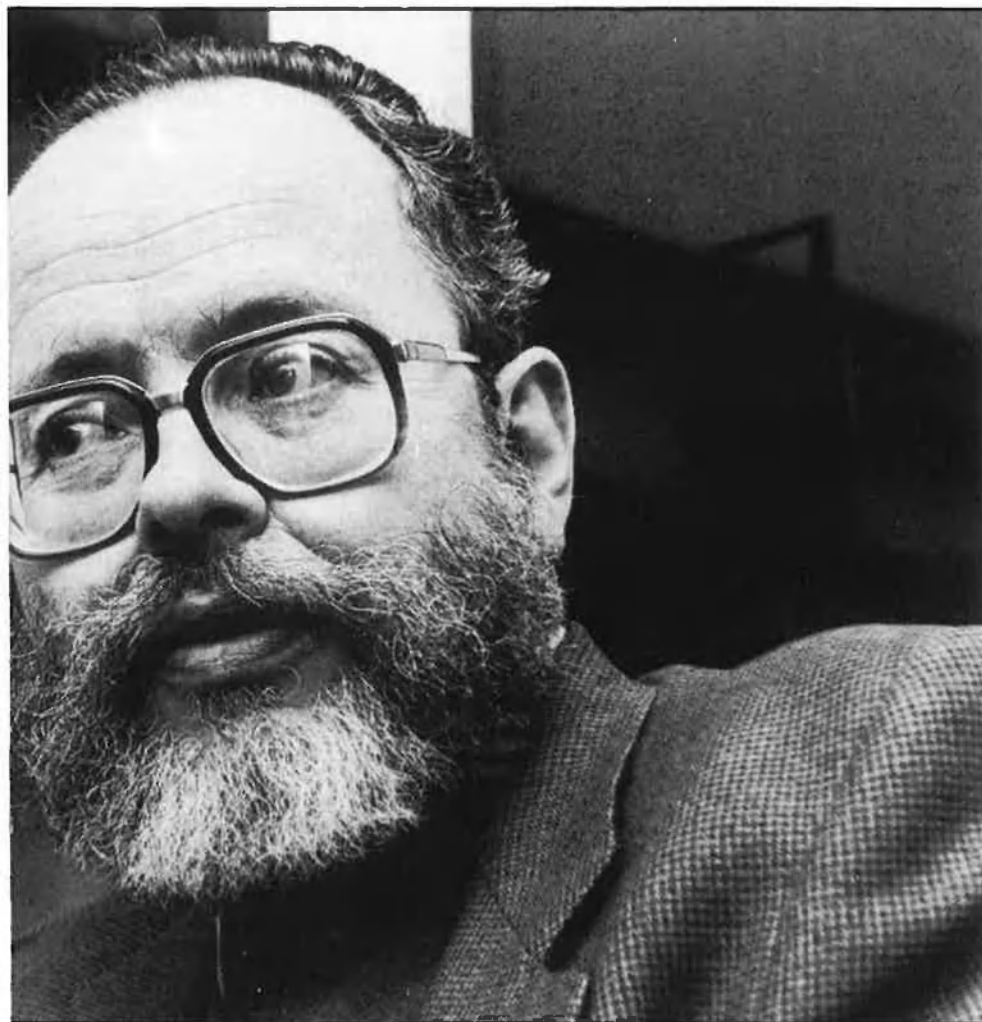

«Em vaig quedar sol a les altures».

votar un estafador pel Congrés i un senat pel Senat...

—Inclús podies votar dos estafadors i un santet amb un lliri a la mà. D'aquesta manera quedava la consciència contenta i la butxaca també, per exemple. Vaig pensar que això era enganyar la gent i, aleshores, ho vaig deixar. Em vaig concentrar en un parell de coses que la democràcia no ens ha portat: la nacionalitat, que em sembla que ha quedat molt mal parada amb l'Estatut d'Autonomia. És l'assignatura pendent, no està resolta, que no vol dir que jo no aprofiti tot el que diu l'Estatut. D'altra banda, em vaig interessar per una esquerra revisada, posada al dia, que està pendent fins i tot ideològicament. A mi em sembla que les classes socials ja no són com en el temps de Marx. Avui dia, els obrers amb treball no són estrictament de la classe oprimida, sinó que, fins i tot, diria que participen de la classe opressora. Per defensar el seu treball en posen d'altres contra la paret. Sobretot perquè el sistema els ha digerits...

—¿Com es digereix una classe obrera?

—S'ha fet una legislació en què els sindicats estan en el primer capítol de la Constitució, al costat de l'exèrcit, de l'església i dels partits. Es fan pactes socials en què seuen a la mateixa taula, d'igual a igual, els patrons, els obrers i l'estat beneint-ho. Hi ha partits obrers que estan al poder, etcètera. Tot està molt domesticat. La tesi eurocomunista que diu que s'ha de fer la revolució des de dintre de l'estat, doncs la practiquen els socialistes. I com que l'estat està controlat per Europa, per Washington, per grups de poder no institucionalitzats però que encara manen més, acaba que, encara que tinguis el programa més progre del món, has d'obeir els taurons que surten per les altures, perquè no estàs ancorat a la base. Aleshores, jo vaig intentar fer una unió amb una colla de partits, però m'ho va destrossar l'Heribert Barrera —ho sento—, perquè, quan ja tenia quatre o cinc grups importants i els ho vaig proposar, no va voler. Després vam fer el BEAN, que va ser una cosa testimonial, i per fidelitat a una gent magnífica, però, si hagués estat un polític fred, hauria vist de seguida que allò no tenia cap mena

de viabilitat. Després van començar les picabaralles amb Nacionalistes d'Esquerres i tot això. Aleshores vaig deixar tot aquest món i vaig tornar a la base.

—*¿I ara què fas?*

—Seguint aquesta línia, fa set o vuit anys que estic, en primer lloc, callat. Si m'ho demanen —com tu— no dic que no, però estic més aviat callat. Em sembla que ha cristal·litzat una forma rudimentària i defectuosa de democràcia que costa molt de canviar. Per tant, no es poden esperar coses espectaculars en aquest moment. D'altra banda, penso que, honradament, avui dia es poden fer moltes més coses. Aquesta semidemocràcia les permet, però la gent té massa tendència a demanar que les institucions i els polítics ho arreglin tot. I això no és sa, perquè, en conseqüència, els polítics fan paternalisme. De tota manera, sóc optimista. Crec que la base està reaccionant i jo procuro ajudar tot el que puc.

—*¿Com?*

—Em sembla que una de les coses importants que s'han de fer és estudiar. Ja no es tracta d'anar contra el Franco, ni tan sols contra Espanya. S'ha

d'anar tenint en compte que el món va seguint un camí, i s'ha d'estudiar molt bé el que es fa a d'altres països, intentar millorar-ho, intentar donar solucions i no enyorar aquell anar en contra sistemàtic, que és molt estèril, i que és fàcil des del punt de vista intel·lectual. Crec que ara no es fan moltes coses que tampoc no estan prohibides. I en aquest sentit d'estudiar, crec que és urgent una sistematització d'una situació econòmica nova. El marxisme està depassat en els termes clàssics, el capitalisme està depassat, l'anarquisme també, el socialisme, i no diguem el feixisme. El món canvia molt. Hi ha coses tan importants com les noves tecnologies, la desaparició del treball, i això genera una altra societat. Aquest tema m'ha entretingut molt...

—*¿Aquesta és la famosa peça al tel·ler que comentaves en una entrevista de no fa gaire?*

—Veig que n'estàs assabentat. Com tots els projectes de tipus socioeconòmics, han de ser molt oberts. A més, és una feina lenta. Jo tinc una especialitat molt original, que en el segle XXI serà molt normal, però que en el XIX no existia, que és el generalisme...

—*¿De què va?*

—Fer síntesis, o visions globals de les coses. Les especialitats passen, cada vegada més, a les bases de dades i als ordinadors. Les persones s'han d'especialitzar cada vegada menys i ho descarreguen a les màquines. D'altra banda, hi ha molts problemes interdisciplinars, més comissions interministerials, més ecologismes general, no solament de l'aire i de l'aigua, sinó ecologies socials, humanes, les relacions de l'home amb la naturalesa. Tot això són coses de tipus sintètic, diguem-ne. La humanitat ha estat analítica durant tres i quatre segles i té un boom enorme d'anàlisis que no estan suficientment relacionades. El generalisme tracta d'ordenar tot això...

—*¿I no és com ordenar el caos?*

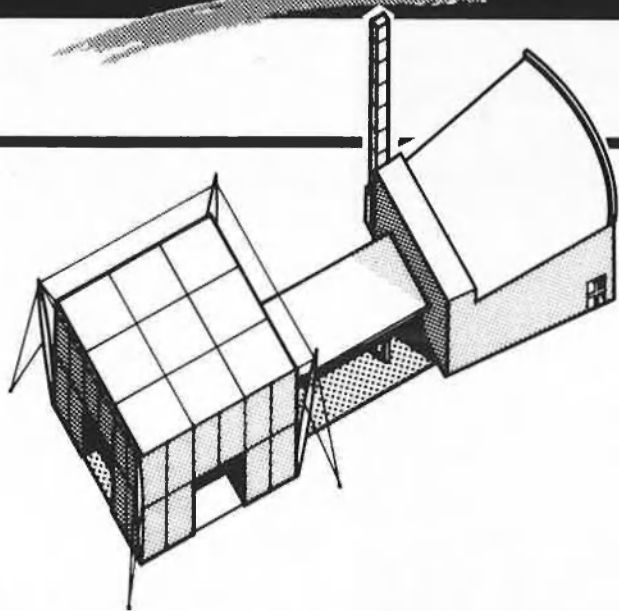
—Exacte, però els homes generalistes seran cada vegada més necessaris i ben pagats. Hi hauria d'haver, a totes les escoles, una assignatura de generalisme. Jo vaig proposar-ho, però no es va poder fer, perquè no hi havia presupost i perquè, no sé qui, a no sé quin nivell, em va vetar.

—*¿Tornaries al carrer d'Entença?*

—Si calgués, sí. Però no en tinc nostàlgia. Crec que els testimonialismes, que els polítics solen carregar, són necessaris quan no hi ha possibilitats d'actuar a causa d'una tirania. Si no, són una traïció...

GENERALITAT

UN PATRIMONI COL·LECTIU

EXPOSICIÓ

El més extraordinari llibre en imatges i so, sobre la història i el futur de la Comunitat Valenciana.
(Pavelló instal·lat a la plaça del País Valencià.)

PALAU DE LA GENERALITAT

El Saló de Corts i la seu del Govern valencià des del segle XV, oberts al públic durant el mes d'abril.

CONCURSOS

De redacció i arts plàstiques per a xiquets i jòvens.
Importants premis en viatges.

ENTRADA LLIURE	
Pavelló EXPOSICIÓ	PALAU DE LA GENERALITAT
Visites: 10'30 a 13'30 hores	Visites: 11'00 a 14'00 hores
17'00 a 22'00 hores	De dilluns a dissabte
Dilluns, sols vesprades	

Les visites de grups escolars convé que siguen concertades.
Tel. 331 87 06.

GENERALITAT VALENCIANA

—*I una xarlotada...*

—Exacte. Ara, ni faig vagues de fam —per tot—, ni faig *sentades*, ni res de tot això. Hi ha altres camins.

(*Continuem xerrant. De nacionalisme, de lerrouxisme i de la recent presència de Yoldi al Parlament Basc...*)

—Els ministres s'han estripat les vestidures pel tema de Yoldi criticant que tenia el suport de «los amantes de la violencia». Ells tenen quantitat de canons i no poden parlar de violència. De tota manera, penso que la gent que es llança a la lluita armada sense haver esgotat tot el que es pot fer dintre del marc legal —que és molt—, s'equivoca. ¿Per què hem de fer una «Terra Lliure», si podem fer una «Assemblea de Catalunya»? Per a mi, això és nerviosisme, crispació, conseqüència de pensar poc, de ser neguitós, de voler aconseguir les coses de pressa i de qual-sevol manera. I que consti que no estic en contra de la lluita armada. Jo sóc un no-violent, però un no-violent heterodox...

—*¿I això com es menja?*

—Pregunto: ¿qui és més violent, el Gandhi, que va independitzar l'Índia però on moren de gana a milions, o el Mao Zedong, que va independitzar la Xina a colp de canó, però no s'hi mor ningú, de gana? ¿Què és més violència? Crec en la no-violència, però hi ha no-violències que maten i violències que porten la pau. Ara bé, si les coses es poden aconseguir per les bones, ¿per què hem d'anar amb metralletes? Els sistemes de poder eduquen molt la gent per la violència perquè ells en tenen més que els altres. Quan la gent va per la vida amb violència, sempre perd. En canvi, per l'altra banda, podríem guanyar perquè no es necessiten armes, ni diners. És baratet, però és una gran força, poc coneguda, i per això te l'explico perquè ho posis a EL TEMPS i així ho sabrà més gent.

—*¿I de què vius?*

—Faig contractes de segells. Una cosa molt vulgar i corrent.

—*¿En què consisteix?*

—Mira, de fet, es tracta que la gent estalviï una miqueta més. I amb el que dèiem de la «peça al teler» també m'he dedicat a estudiar els aspectes econòmics d'una nova societat. M'ha interessat molt veure com funciona una empresa, conèixer el món de les finances, de les inversions... Els meus amics, abans idealistes...

—*Ara juguen a la Borsa...*

—Exacte. I els ajudo i els animo perquè assumeixin la preocupació econòmica. Que no la deixin en mans de la gent més bandolera. □